

ӘЛІППЕ

Жалпы орта білім беретін мектептердің
1-сыныбына арналған оқулық

Өзбекстан Республикасы Халыққа білім беру
министрлігі баспаға ұсынған

Жаңа басылым

ТАШКЕНТ 2021

УЎК 37.016:81-028.31
811.512.122

КВК 74.268.3
81.2(5Каз)
А 44

Умаров. М.

Әліппе 1-сынып [Мәтін] / М.Умаров [тағы басқ.].
– Ташкент: Республикалық білім орталығы, 2021.
– 80 б.

Авторлары:

М. Умаров, Г. Нишанова,
А. Тәжібаева, З. Асилова.

Жауапты редактор:

Ғ. Рахымбаев

Пікір жазғандар:

Айжамал Фаниева – Ташкент облысы, Қыбырай ауданындағы 9-жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып оқытушысы.

Бибигул Жулдибекова – Ташкент облысы, Шыназ ауданындағы 12-жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып оқытушысы.

Шартты белгілер:

– дыбыс

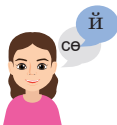
– дауысты дыбыстар

– дауыссыз дыбыстар

– суретке қарап әңгімеле

– сөйлем құра

– сөзді тап

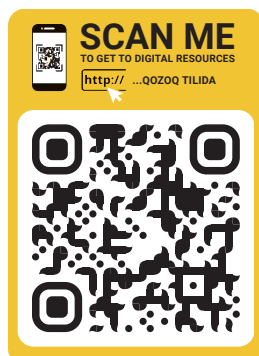
– оқы

– әріпті тап

– сабақ аяқталды

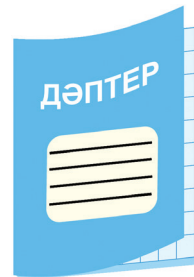
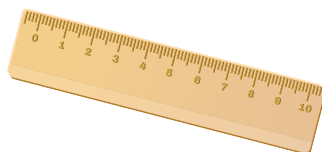
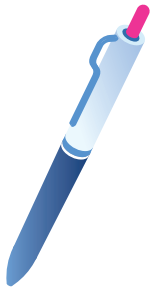
1- қыркүйек – Өзбекстан Республикасының тәуелсіздік күні

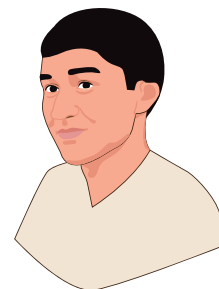

Оқу құралдарының атын тап

Отбасы

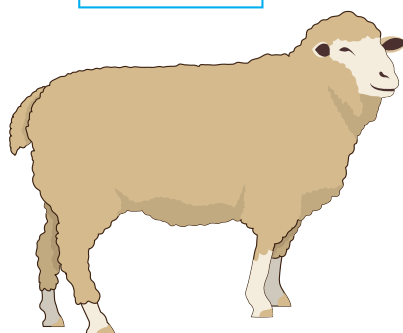
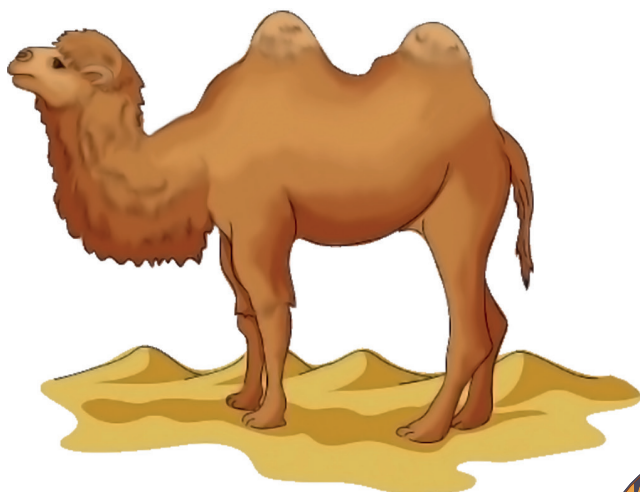
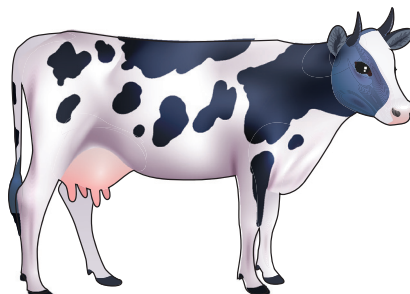
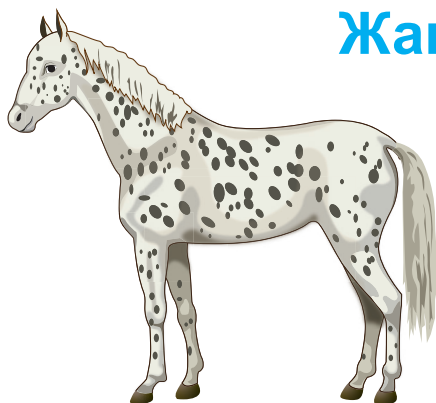
Суретке қарап әңгімеле

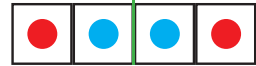
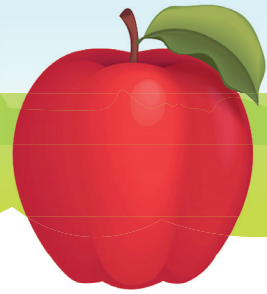
Жануарлардың атын тап

Жануарлар

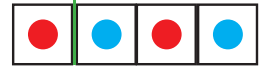
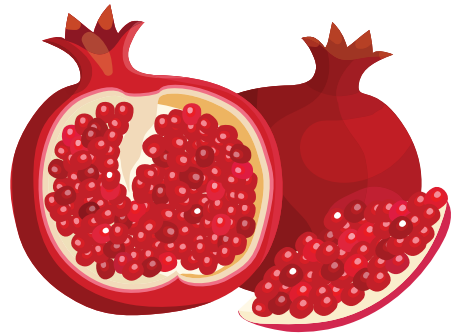
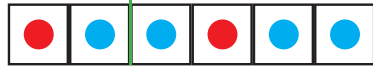
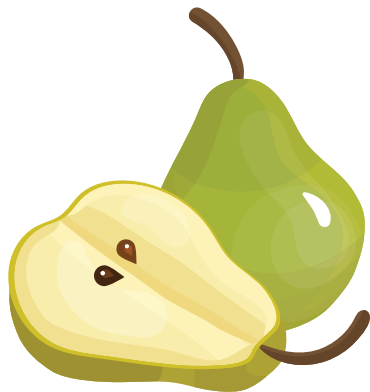

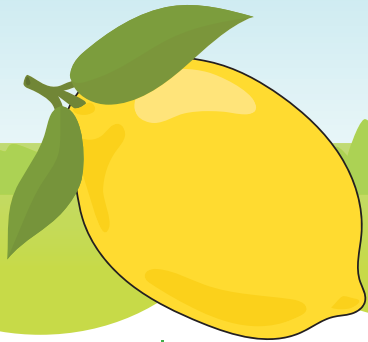
Aa

Aa

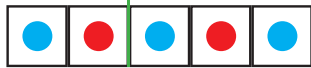

A-a-a!

Лл

Ал

ла

ала

Ла

Ал

а-ла

ла-ла

ал

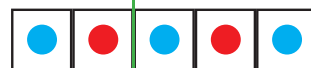
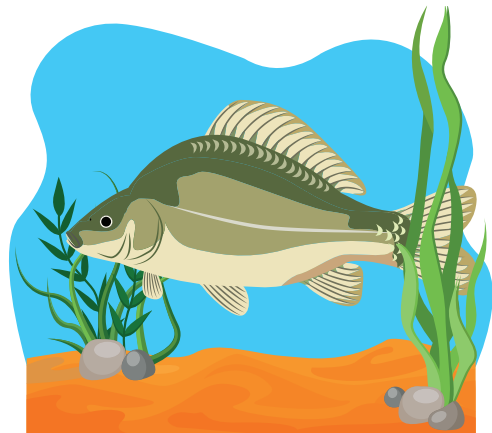
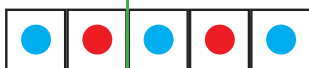
ал-ла

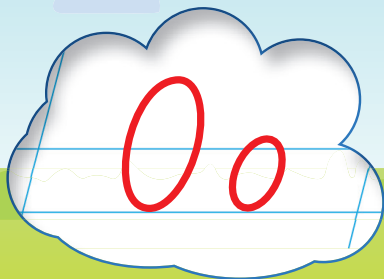
Ала

Ала

Оо

Ол

ал

ла

ло

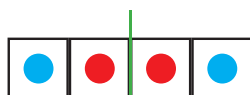
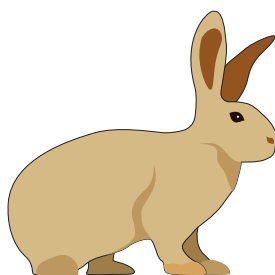
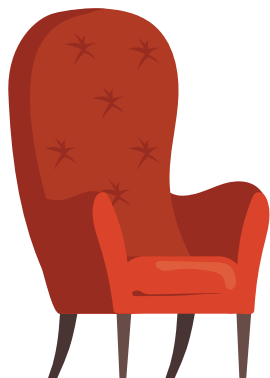

Ол
Ал

ал
а-ло

ла
ло

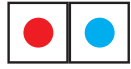
Ла-ла
ал-ло

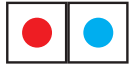

Т Т

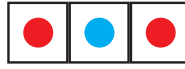
Ат

От

ата

тал

То

От

ат

ата

та

тал

ата

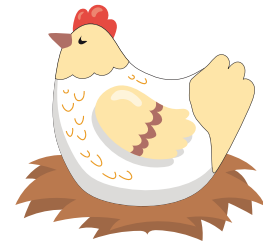
ат-та

Ол – ала

Ол – ата. Ата, ал.

а л о т

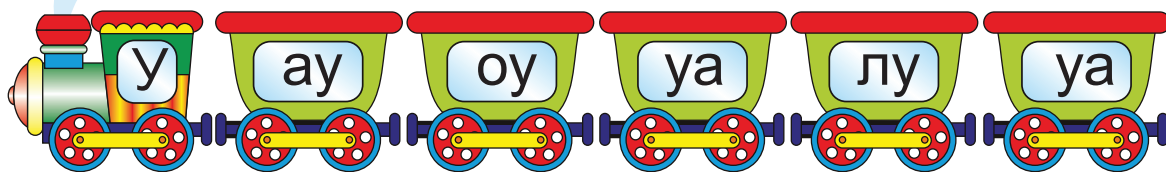

уу

уу

У-у-у

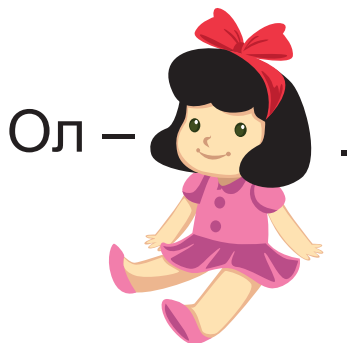

ау
уа

ал
а-ла

тау
а-тау

ау-ла
а-лау

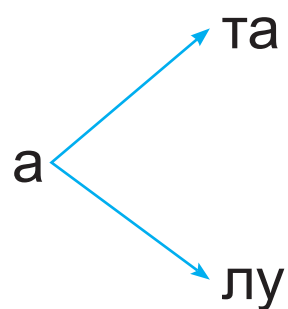
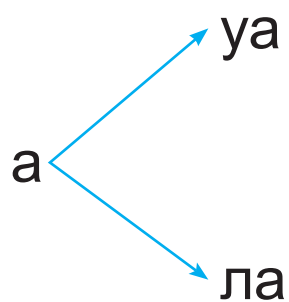

а л о т у

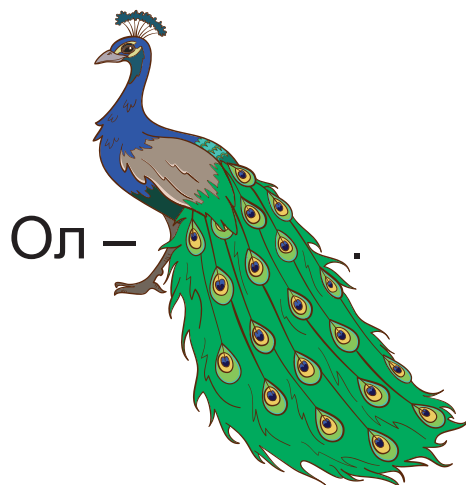
ол от оу ау ал

ло лу ол ат ту

а-лау а-лу-а а-лау-ла лау-ла

Ол – Алатау.

ЙЙ

йй

ай	●	●
●	●	ла

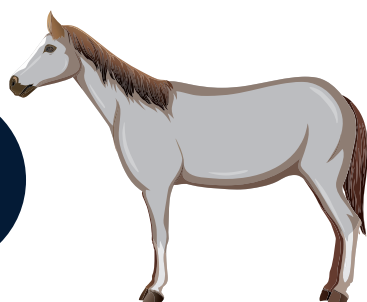
ой	●	●
●	●	ла

●	●	●
---	---	---

ай | тай | ай-ла
 ой | тон | ой-ла

●	●
---	---

●	●	●
---	---	---

●	●	●	●	●
---	---	---	---	---

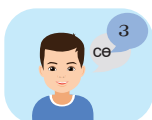
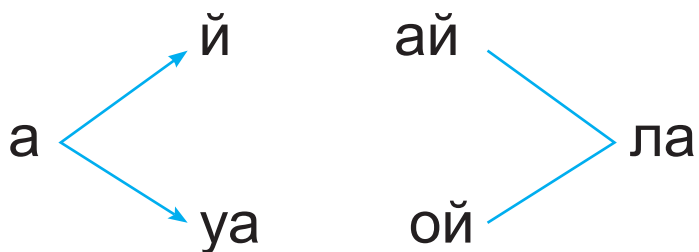

а й а л а у а т о т о й

Ол – ала тай.

Лала, ойла.

Ол – .

й о ла о а

а уа л й ула

у а а ал а ал

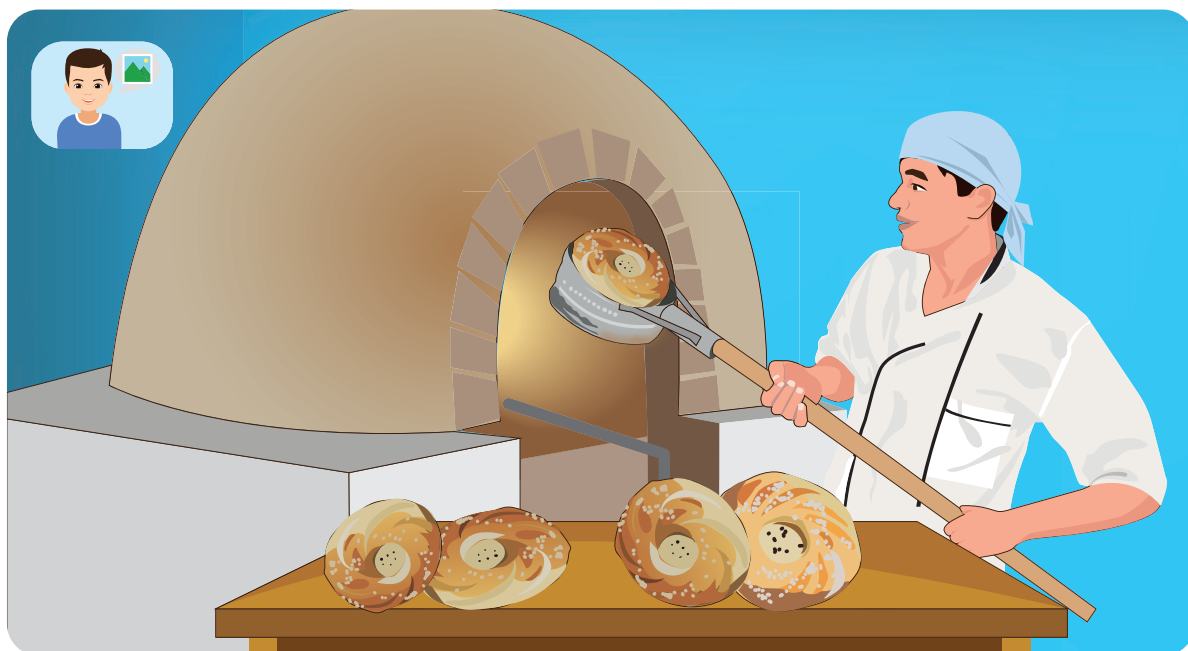
а л о т у й

НН

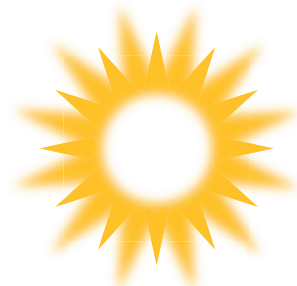
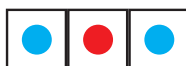
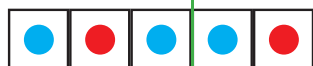

на	он	ну	а-на	тон	ай-на
ан	ой	нау	нан	та-на	ой-на

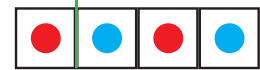
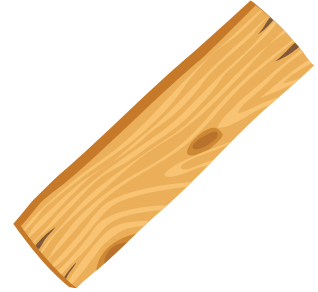
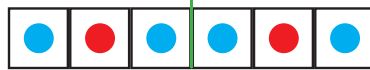
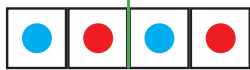
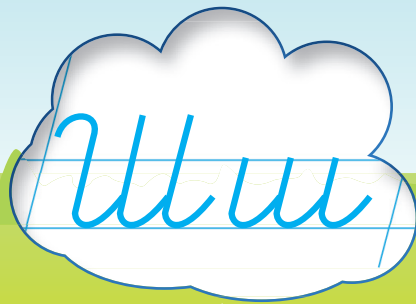
А-нау – нан.

Ай-на, нан ал.

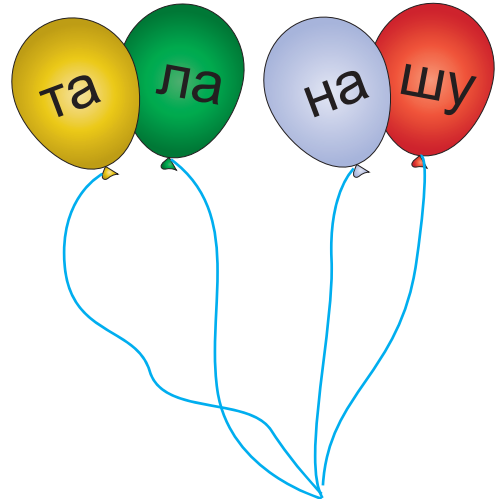
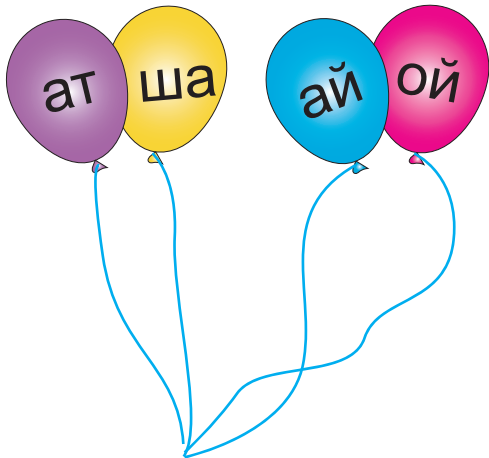

а л о т у й н

ша | аш | а-шу | ал-ша
 шу | ош | шаш | ша-на

Ай-ша, анау – шана. Шона, шашу шаш.

Айнаш, ол –

Ол –

ша-шу

аша

ал-ша

ша-на

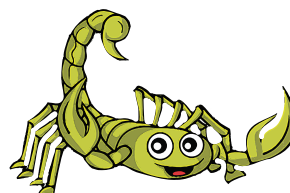
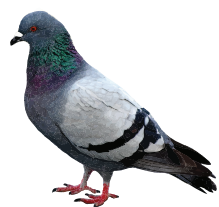
шаша

а-ла-ша

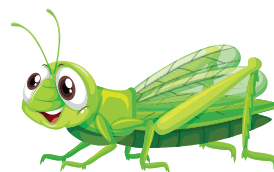
Ай-на, .

Ай-ша, , ал.

Ол – .

Ол – .

Ол – .

Ол – .

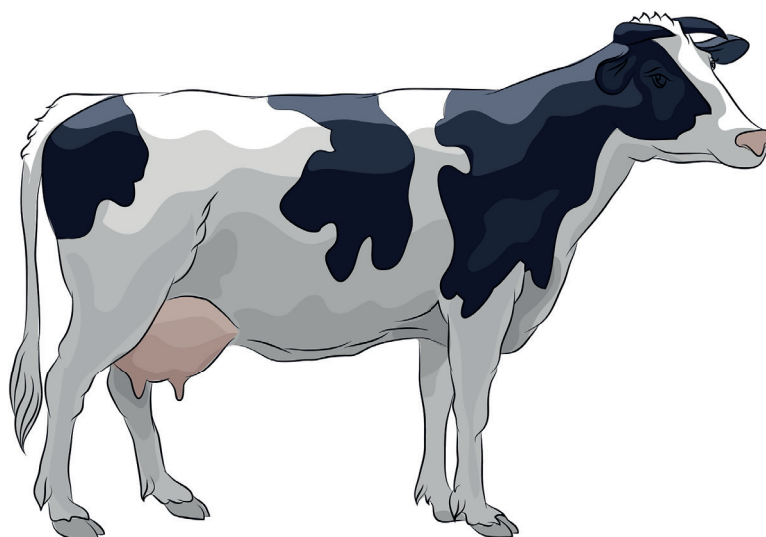
а л о т у й н ш

Сс

Су	ас	сан	Асан
Сай	аса	сана	Айша
Сула	аласа	санаса	Сайлау

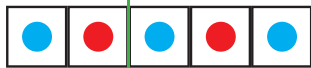

Сайлау, ойла.

С	ан	а	ал	ана
Ш	а	а	ала	ана
Л	а	а	ас	аша

а-сау | сол | са-ла
 су-ат | са-на | ша-ла

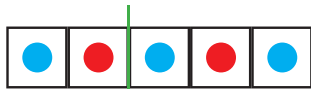

Санау

Сайлау, сана.

А-сан, ойла.

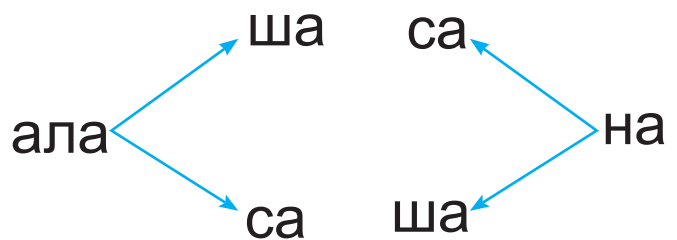
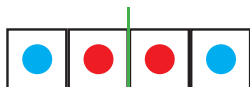
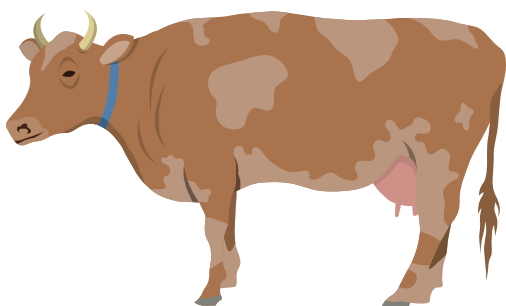
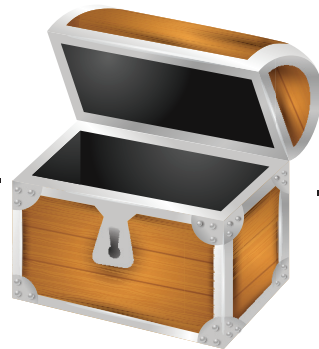
Ай-наш, ой-ша сана.

Ол –

Анау –

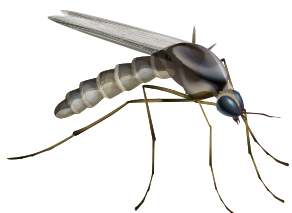
ММ

маса

ма та

монша

ма

мал

май-са

мо

ал-ма

ма-та

уа

май

ма-ман

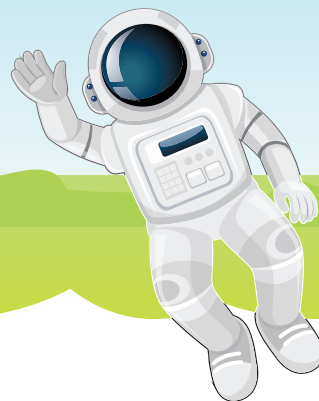
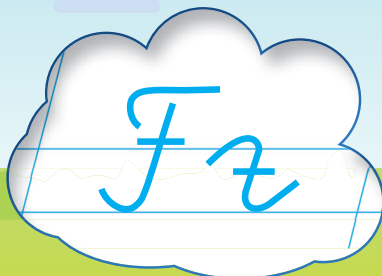

Ал-мас, Ма-нас, Ай-ман, та-ту ой-на. Ма-нас, а-нау ал-ма ма? Ал-мас, ал-ма ал. Ай-ман, ол – .

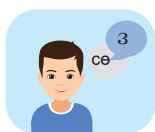
а л о т у й н ш с м

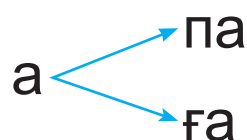
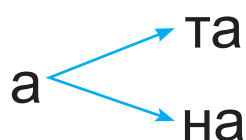
Ғ ғ

ға	та-ға	ал-ға	Ғайша	
а-ға	а-ғай	са-ған	Талғат	
а-ғай	то-ғай	ас-та-на	Тағай	

Ол – ата. Айша, шай ал. Ғайша, саған
Тағай, нан ал.

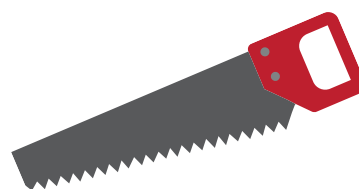
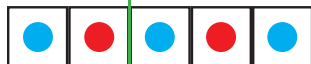

а л о т у й н ш с м ғ

Pp

ар а

 омб ра

нар

са-ра

А-нар

Са-ра

шар

ша-ра

Рауан

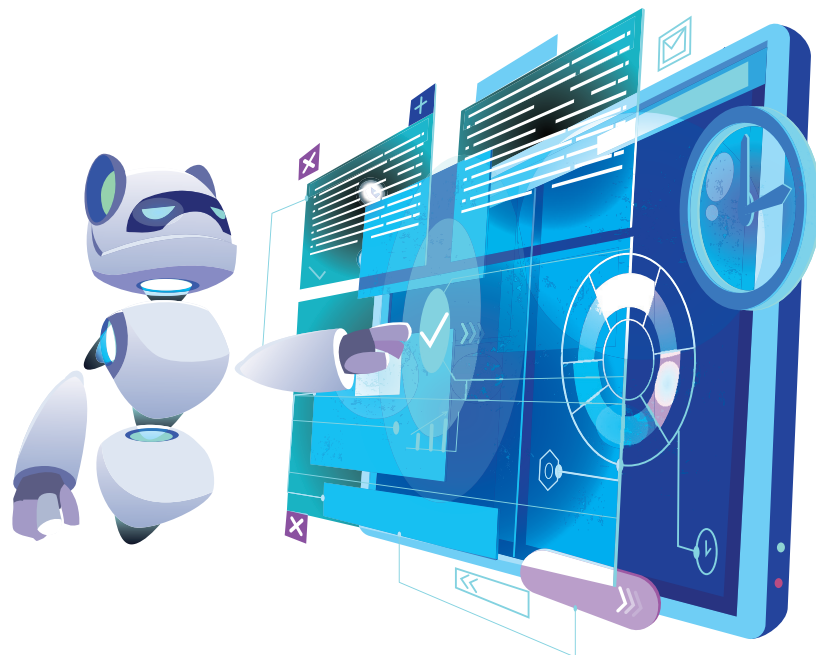
Ма-рат

та-ра

со-ра

Ра-ман

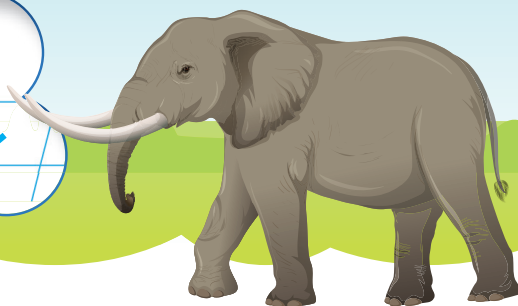
Рау-шан

а л о т у й н ш с м ғ р

П п

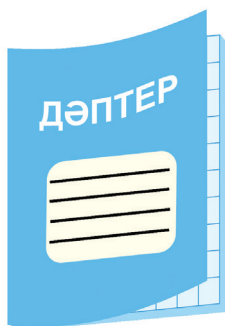

а-па	ап-та	а-пай	ас-пан	Та-лап
тап	са-па	пар-та	сор-па	Са-пар

Талап, ал.

Сапар, тарт.

Манап, атпа.

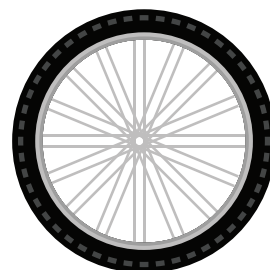
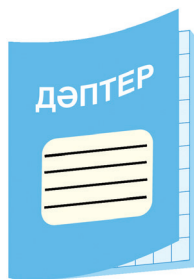
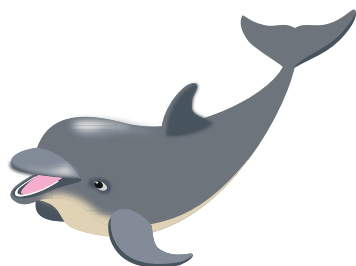
Анар апай, шай, нан ал.

а л о т у й н ш с м ғ р п

Д д Д Д

да | доп | да-ла | да-ла-да | До-сан
до | дос | до-ға | до-ла-на | Ду-лат

Анау – Дулат. Дулат,

тарт.

Айдос,

ал.

Тамара, анау – долана.

а-пай	ап-та	ас-пан	Са-пар
пар-та	са-па	сор-па	Та-лап

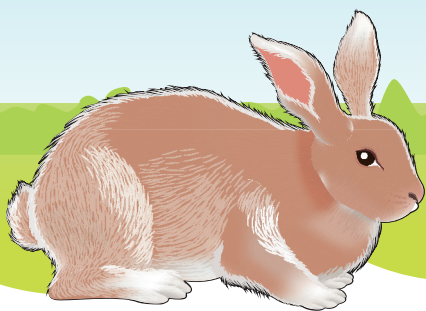
Достар

Думан, Досан, Айдар – достар. Дос-тар да-лада. Дала толған майсалар. Досан, доп-тай домала.

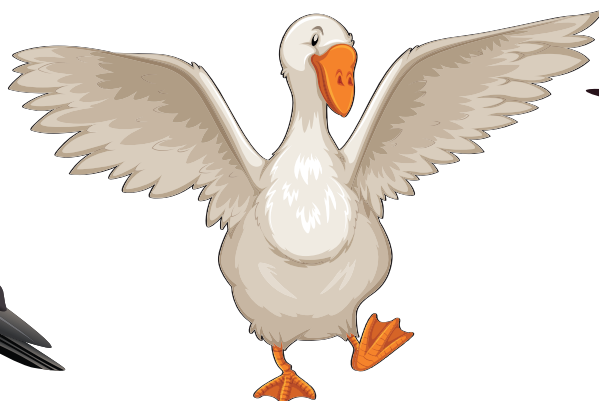
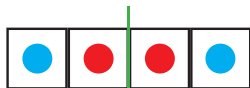
а л о т у й н ш с м ғ р п д

Қу Қу

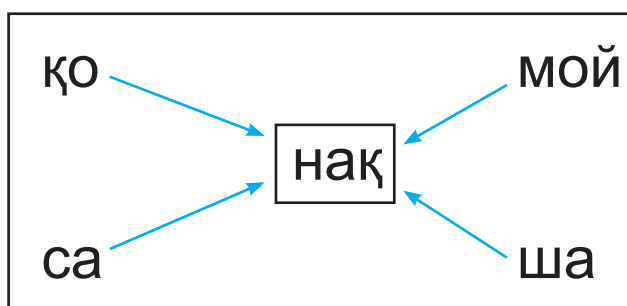
ҚҚ

қа	қал	қа-ла	қа-лам	Қай-рат
ақ	қас	қо-нақ	қақ-па	Қа-нат

--	--	--

Қала

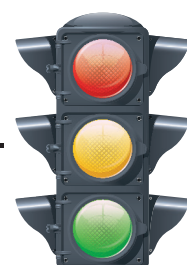
Анау – қала. Қанат, Қаламқас қалада оқуда. Қалада оқу тамаша. Қайрат, қалаға оқуға аттан.

Қалада

мол.

Анау –

–Қара қарға,
ағашқа қон.

–Торғай, торғай,
қурайға қон.

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

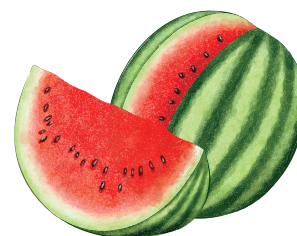
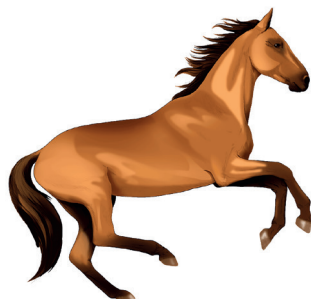

ЫЫ ЫЫ

Ы-ДЫС	ШЫ-НЫ	ҚА-СЫҚ
СУ-СЫН	ШЫ-РЫН	СУЫҚ
Ы-РЫС	Ы-РЫС-ТЫ	
ТЫ-РЫС	Ы-БЫ-РАЙ	
А-СЫҚ	ЫС-ҚАҚ	

Ы-рыс ал-ды – ын-ты-мақ.

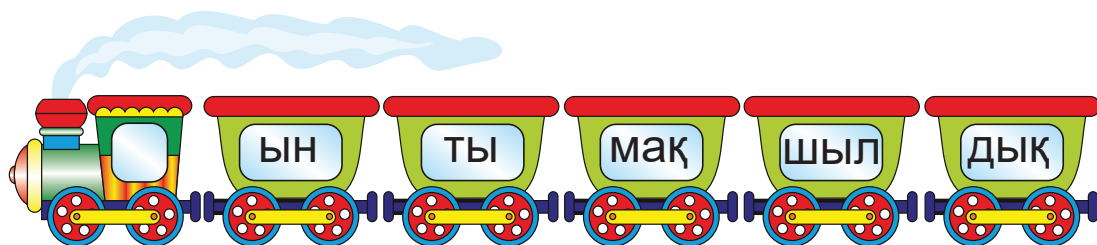
Ы	алы	ар	ш	лы		
С	а	ла	у	с	лы	
у	с	р	ау	л	ш	рша

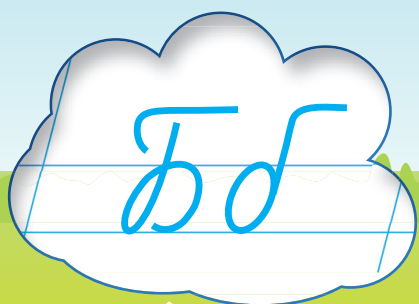
Ынтымақ

Оқу-шы-лар ау-ла-да доп ойнады. Ықы-лас, Асыл, Арыс та ынтымақпен ойынды қызықтырды.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы

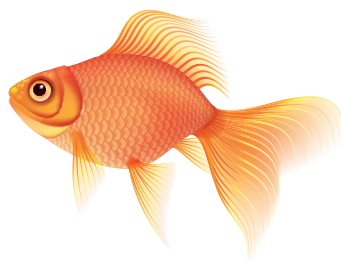
Б Б

Ба...

ба-та

бо-та

Ба...

бор

бал

Бо...

ба-ла

ба-ба

ба-қа

ба-лық

Балық ауы

Бал-ғын, Ба-тыр ба-лық ау-лау-ға барды. Бала-лар суға қар-мақ салды. Балғын алты балық ау-ла-ды. Бала-лар ауыл-ға қуана оралды.

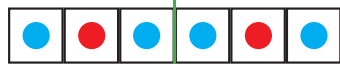
Ба → қа
Ба → лық

Бо → та
Бо → лат

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б

Жж

жа-ға

жа-са

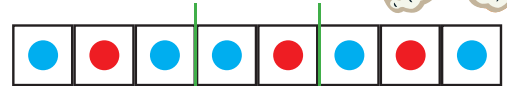

жа-лау

жа-сау

жас-тық

жа-мау

Жа-мал

Жа-нат

ЖУСАН

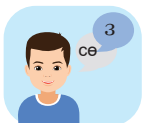
Дала-да жусан бар. Жарас малды жусанға жайды. Мал тойын-ды.

ЖАРЫС

Жай-лау-да балалар ара-сын-да ат жа-ры-сы болды. Жарыс-қа Жамал, Жарас, Жомарт қатысты. Жамал сый-лық алды.

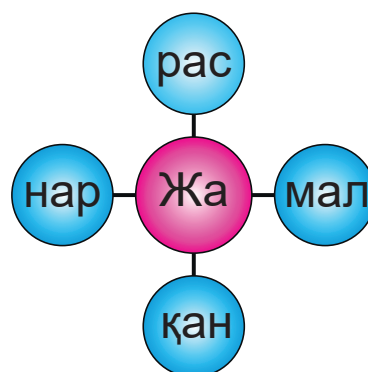
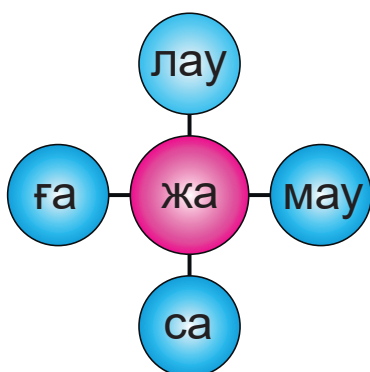

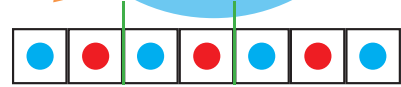

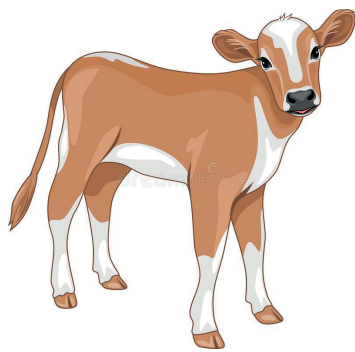
а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж

Зз

зат	за-ман	жал-быз
зал	са-зан	қар-быз
қаз	та-за	қо-быз

Қозы

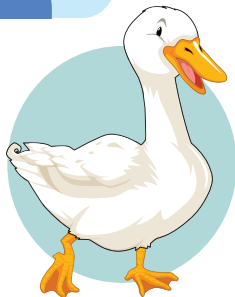
Алты қозы – ақ қозы,
Қызыл қозы – сақ қозы,
Ақсақ қозы – қарасы,
Аласы бар – тақ қозы,
Бала, бала, бақ қозы.

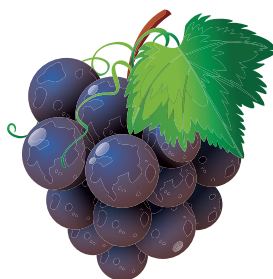

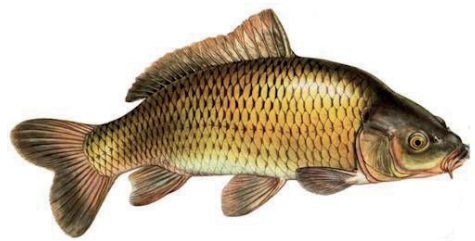

Зада мен Зумрат

Зада мен Зумрат ба-зар-ға барды. Зумрат ала қарбыз алды. Зада қара қарбыз алды. Олар қар-быз-да-рын торға салды. Бала-лар қуанды.

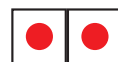
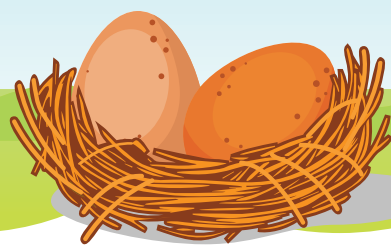
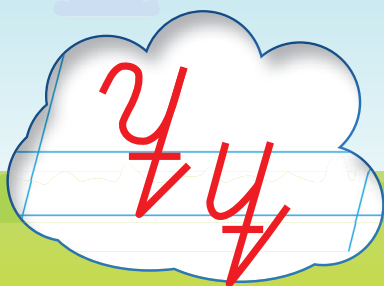

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з

Ұ ұ

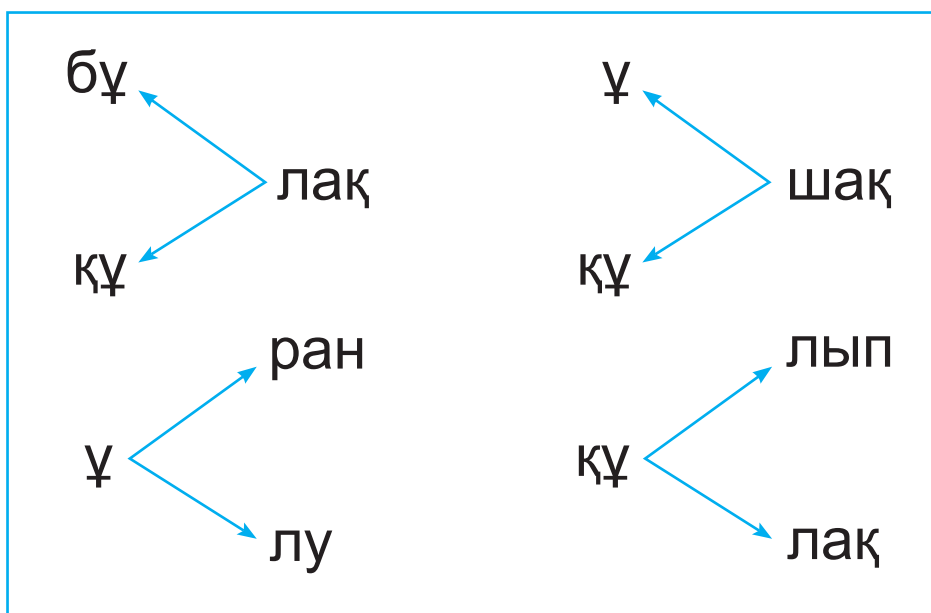

Ұл	ұ-лан	ұс-та
Ұн	ұ-зақ	ұс-таз
Ұлу	ұ-ран	ұр-шық

Құстар

Қар-лы-ғаш, ұзақ, бұл-бұл, қарға – құстар. Құстар – адамға дос. Олар қыста жылы жақта болады, Құс-тар пайда-лы. Құс-тар-ға қам-қор-лық жаса.

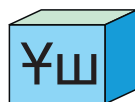
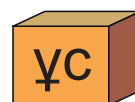

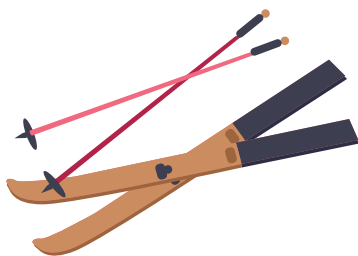
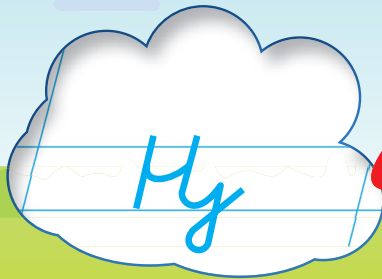
Ұшқыш болу – арманым

Ұлан – жақсы оқушы. Ол – ұқып-ты бала. Ұлан ұш-қыш болу-ды арман-дай-ды. Ол ағаш-тан ұшақ жасады. Жаса-ған ойын-шық ұшағы шын ұшақ-қа ұқ-сайды.

Ұлан бо-ла-шақ-та мықты ұшқыш болады.

Н

Оң

тоң

аң-шы

таң-дау

Аң

таң

су-шы

тың-дау

Тау

Шолпан тауда шаң-ғы ұшты. Тауда шырша-лар бар. Тау-дың ауасы таза. Ауа райы тамаша.

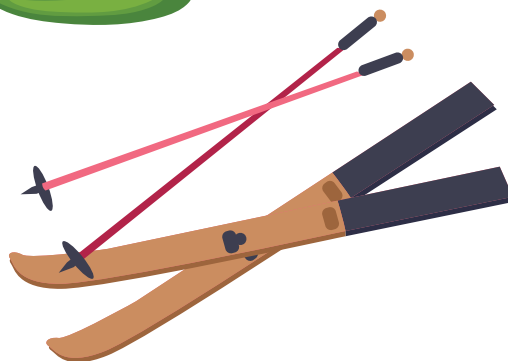
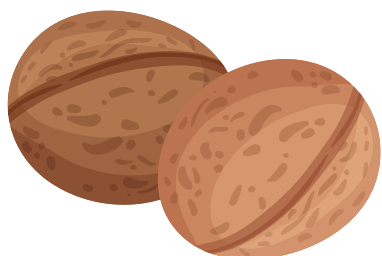
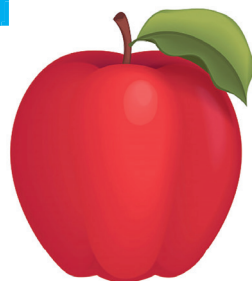

Жайлау

Оңғар ата жылқыларды жазғы жайылымға шығарды. Аңсар, Шыңғыс атасының алдына барды. Жайлауда жаңбыр мол жауды.

Н

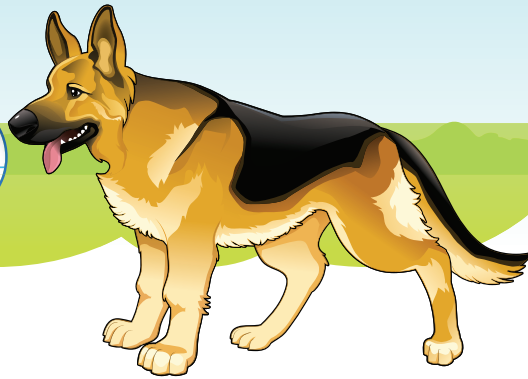
Суреттегілердің атын атаңдар

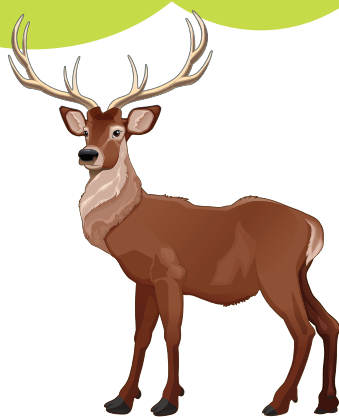
а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

Ии

ИИ

КИ К

ИИ Л К

Ит

Ит – адамның досы. Ол үй қорғайды. Ит мал бағады. Тазы ит аң аулайды. Ит – адамға қам-қор-шы.

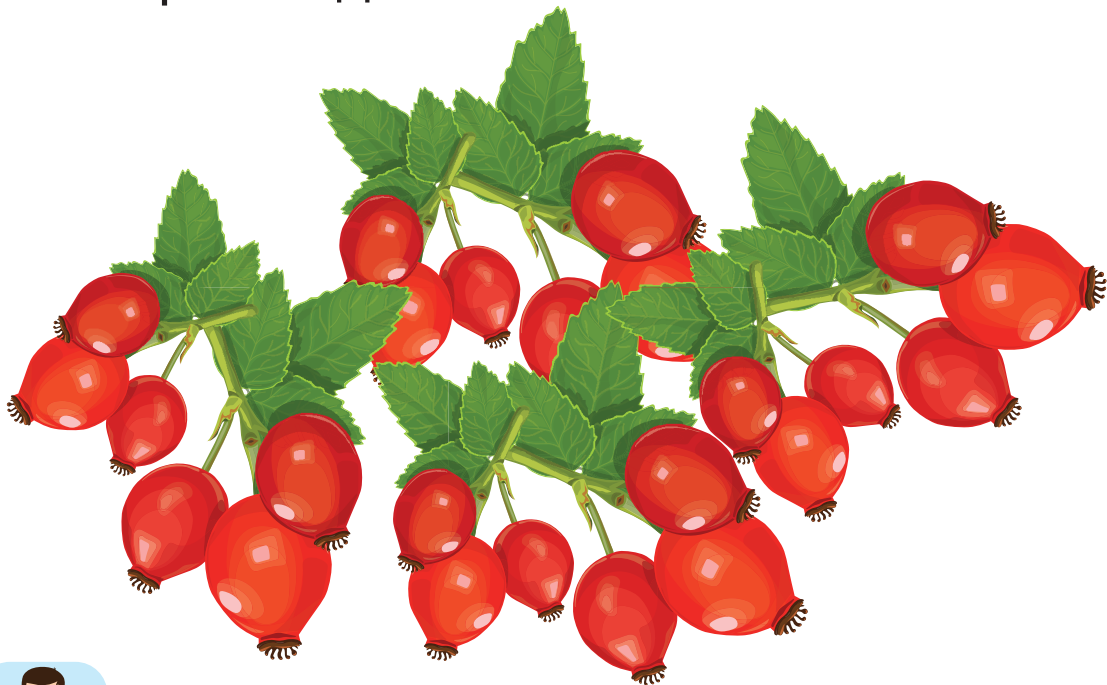
Мынау – .

Бұл – .

Инеш, жина.

иық | би | ши | Ина-бат
сиыр | би-дай | ши-па-лы | На-ғи-ма

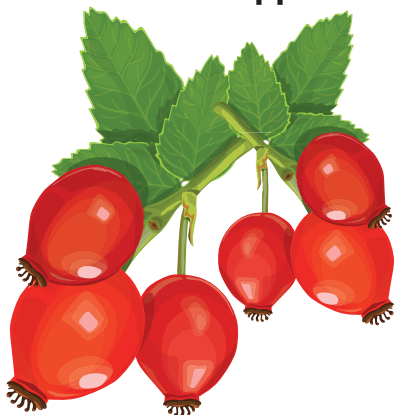

Итмұрын

Итмұрын орманда, тауда болады. Инабат, Сабира, Нағима орманға барды. Орманда итмұрын мол. Итмұрын адамға шипалы.

Жұмбақ

Шипалы, мұртты,
Томпиған ұртты.

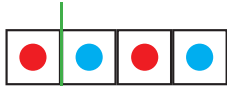
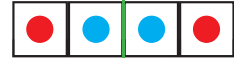
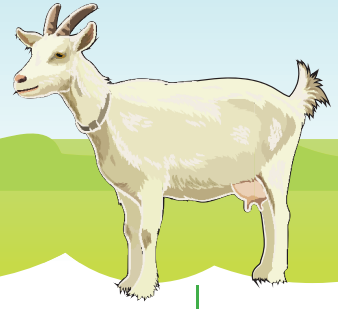
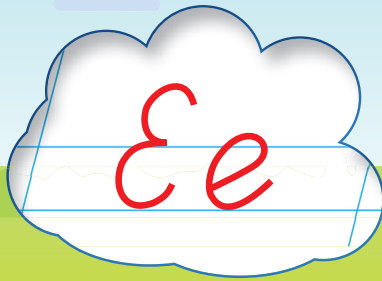

ИТ → мұрын
ИТ → балық

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң и

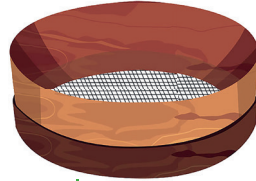

Ее

ел

ер

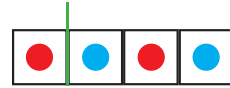
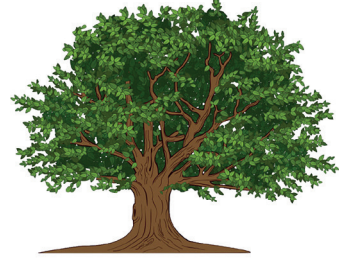

елу

емен

е-лес

е-ден

Ер-жан

Ер-лан

Мынау – еден. Ол
еменнен жасалған.
Инеш еден жуады.

Туған жердей жер болмас,
Туған елдей ел болмас.

Емен

Е-мен – ағаш. Шебер-лер ағаш-тан бұйым-дар жасай-ды. Емен-нен жасал-ған пар-та-лар мықты болады. Емен ағашы-нан еден де жасалады. Емен ағашы-на қамқор-лық жаса.

Ержан, оқы!

оқыған жақсы болады.

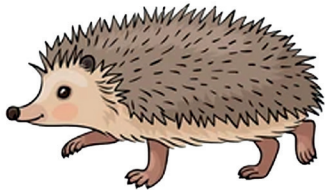
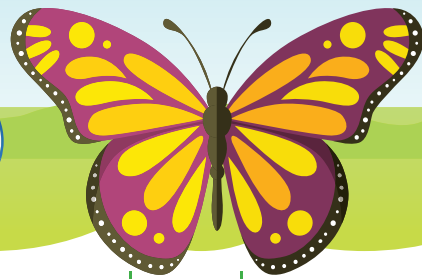
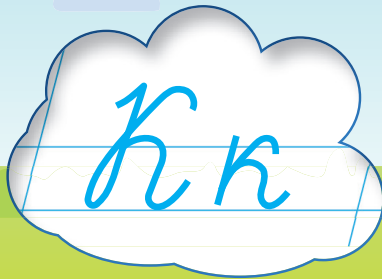
Е → ден
Е → лес
Е → мен

Ер → лан
Ер → бол
Ер → тай

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң и е

Кк

ке-ме

кес-пе

кет-пен

ке-се

ше-лек

мек-теп

ке-ше

кес-те

ки-но

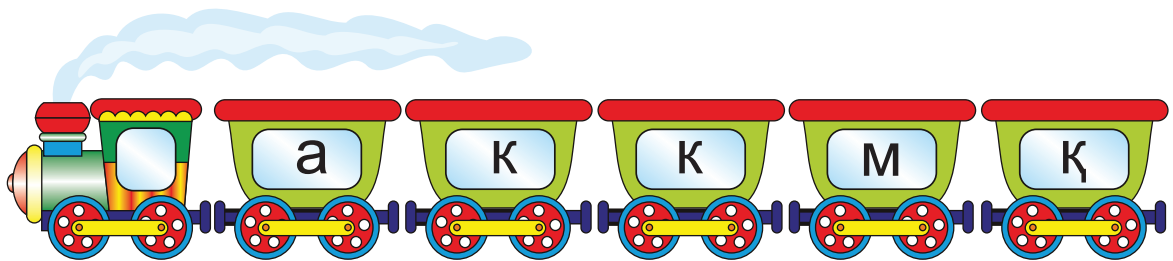
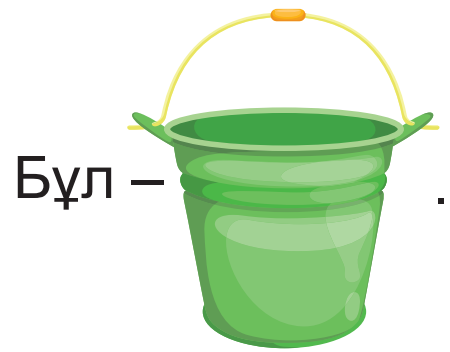
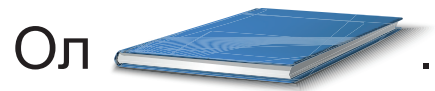

Кеме

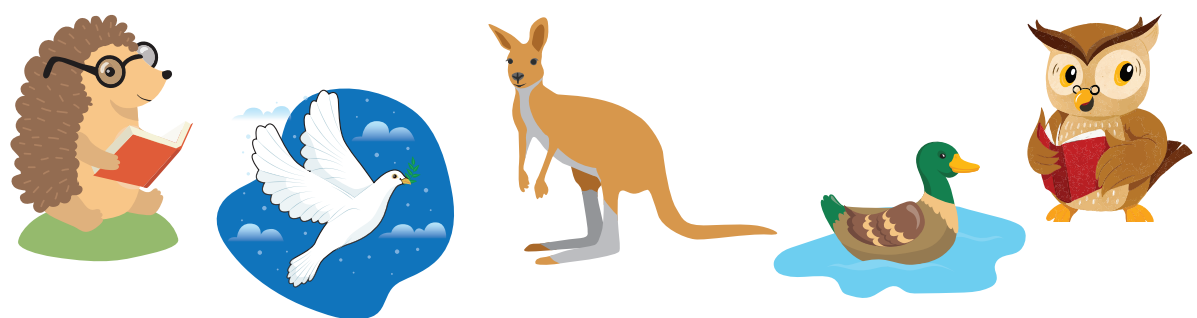
Кемел мен Кенже ағаш-тан кеме жаса-мақ-шы болды. Кемел ағаш алды. Олар кеме жасады. Кеме суда ағып бара жат-ты. Ол су жағасына тоқтады. Кеме балаларға ұнады.

ең-бек | керуен | е-кеу | ке-бе-же
кеп-тер | кес-те | ме-ре-ке | те-ке-мет

К әріпі қатысып тұрған жануарларды тап

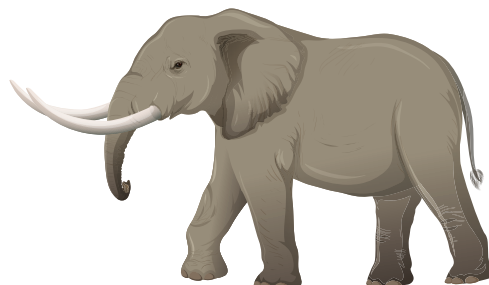
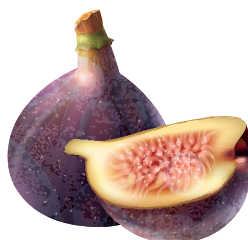
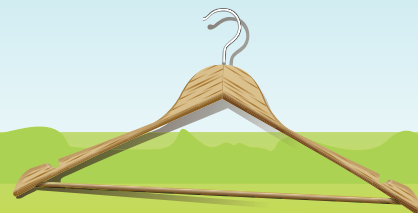

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң и е к

І і

І і

Іл	і-зет	кі-сі	і-шік
Ін	іні	кі-ші	кілт
Іс	ірі	кі-тап	бі-лім

Інісі мен әпкесі

Жібек бақта алма терді. Алма-ны себет-ке салды. Іні-сі Жібек-тің қасына келді. Ол: «Алма бер,» - деді. Жібек іні-сіне қы-зыл алма берді. Іні-сі оған рақмет айтты.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң и е к і

Ө-зен

өмір

көмір

өр-мек

Өлең

өріс

бөрік

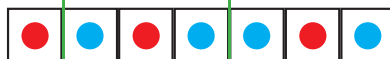
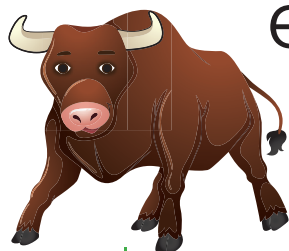
өр-кеш

Өнер

өрік

көрік

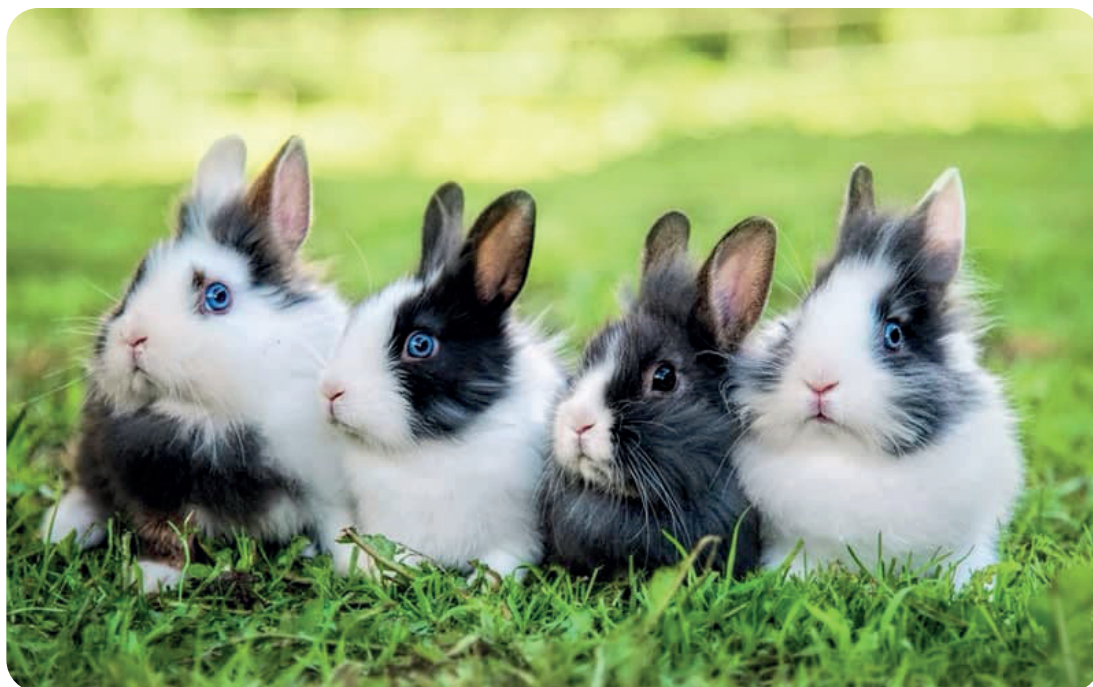
өр-нек

Өзен

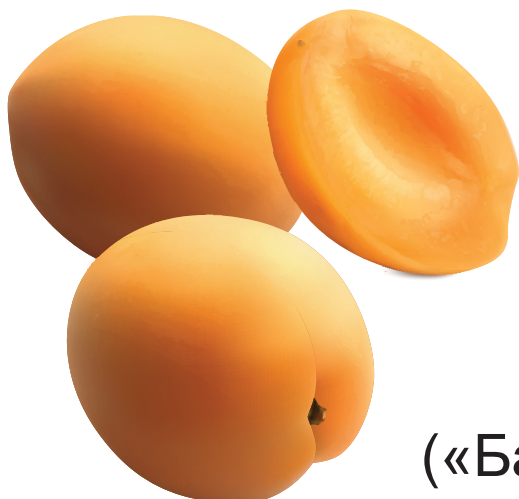
Өмірбек өзен жағасына барды. Өзен-нің суы мөл-дір, жағасы көк майса. Жазда балалар өзенде шомылады.

Өлместің көжектері

Өлмес-тің төрт көжегі бар. Ол көжек-терін жақсы көреді. Көжек-терге тамағын өзі береді. Көжек-тер Өлместі танып қалған. Өлмес оларды ойнатады.

Өрік

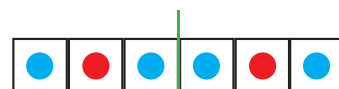
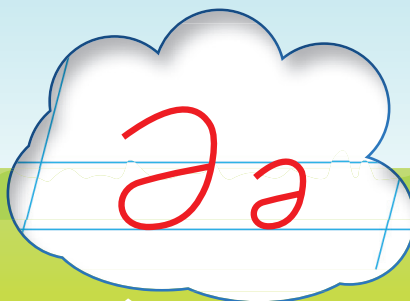
Өрік-пін мен, өрікпін,
Бау-бақшаға көрік-пін.
Пісіп тұрған шағымда
Алар екен теріп кім?

(«Балдырған» журналынан)

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

и	е	к	і	ө
---	---	---	---	---

Ән	әже	дәмді	әлем
Сән	әке	сәнді	әсем
Мән	әнші	әтеш	дәрі

Әліппе

Бар кітапқа бас болған,
«Әліппе» – ғылым ағасы.
Әліппеден басталған,
Даналықтың данасы.

(Мұқағали Мақатаев)

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә

Әлди

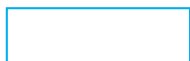
(халық ауыз әдебиетінен)

Әлди- әлди, ақ бөпем,
Ақ бесікте жат, бөпем!
Жылама, бөпем, жылама,
Жілік шағып берейін,
Байқұтанның құйрығын
Жіпке тағып берейін.

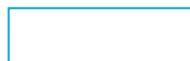
Ә → лди
 → же
 → нші

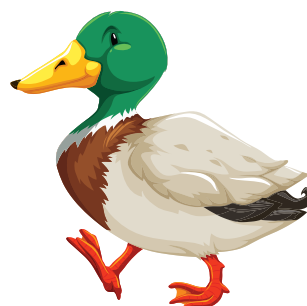
Үү

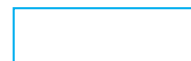
Үй
Үйрек
Үйшік

түл-кі
күл-кі
түй-ме

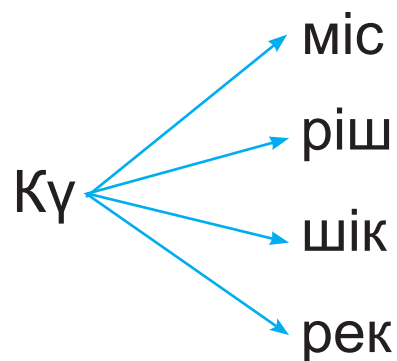
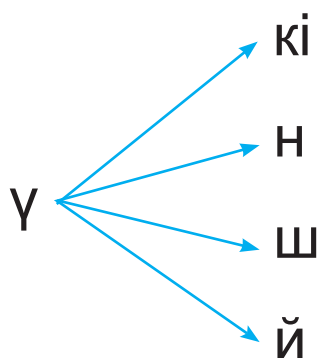
жү-рек
кү-рек
жү-зік

Үмітай
Үсен
Үмбет

Үкі

Үкі орманда болады. Үкі күндіз көрмейді. Ол тек түнде ұшады.

Күз

Күн қысқарып, түн ұзарды. Күн суыта бастады. Құстар жылы жаққа қайтып бара жатыр. Үміт пен Үсен орманға барды. Олар көп жапырақ терді.

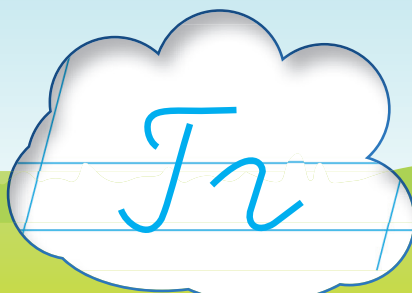
Ұ-Ү

ұн құн ұш сұр
үн күн үш сүр

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

и	е	к	і	ө	ә	ү
---	---	---	---	---	---	---

Га

газ

е-гін

е-гіз

Гү

гүл

е-геу

се-гіз

Ге

ге-не-рал

шеге

неге

Гүл

Гүлмира гүл екті. Гүлі үлкен болды. Ол гүлді ұстап еді, қолына тікені кіріп кетті.

Гүлназ: «Бұл – раушангүл. Оның тікені болады. Раушангүлді ұстағанда сақ болу керек», – деді.

Ақ көгершін

Ақ көгершін, көгершін,
Қолғанат құс сен едің.
Бар, кезіп қайт ел үшін,
Кең дүниенің көлемін.

(Н. Баймұхамедов)

Г

та □ а

та □ та

Ғ

ба □ а

е □ із

Қ

ше □ е

шаң □ ы

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г

h

ай-да-һар

Гау-һар

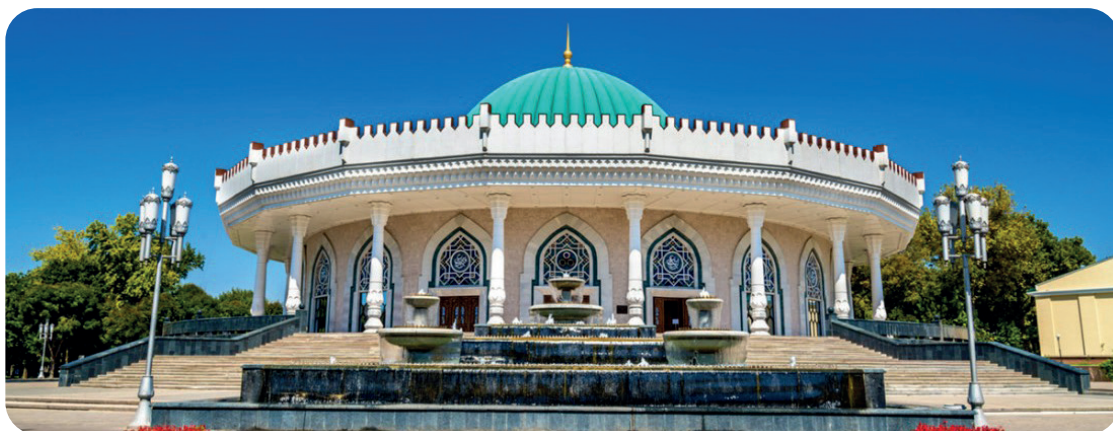
жи-һаз

қа-һар

Айда-һар

қа-һарлы

қа-һар-ман

Әмір Темір ба-һа-дүрдің мұражайы

Қа-һар мен Гау-һар аста-наға барды. Аста-нада баһа-дүр бабамыз Әмір Темір-дің мұражайын көрді.

h ас ● ана жи ● аз ша ● мат

x қа ● ар сая ● ат гау ● ар

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г һ

Xx

хат	ха-бар	ас-ха-на	ха-лат
хор	ха-лық	дә-рі-ха-на	шах-мат

Кітапхана

Біздің мектепте кітапхана бар. Кітапхана үлкен, кең, жарық. Онда қызықты кітаптар көп. Кітапханаға оқушылар көп барады.

ха → лат
ха → бар
ха → лық

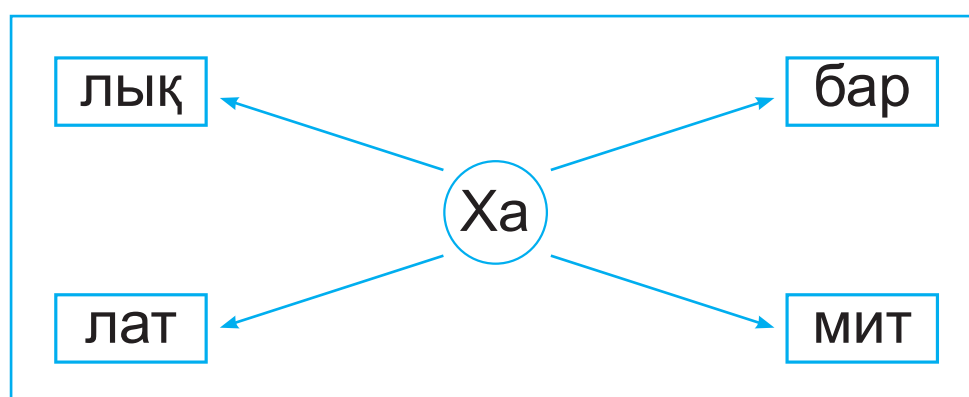
ас → хана
ем → хана
кітап → хана

Хиуа

Хиуа – кө-не, ірі, әсем қала. Хан-за-да мен Ха-мит Хиуа-да тұрады. Қо-нақ-тар Хиуа-ға көп ке-ле-ді.

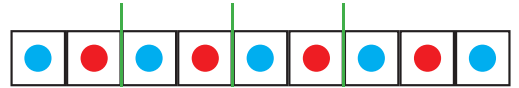
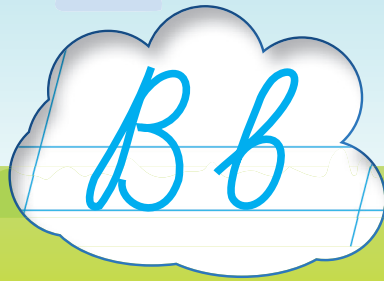

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г һ х

В В

ва-гон
вокзал

ав-то-бус
трам-вай

во-лей-бол
ви-та-мин

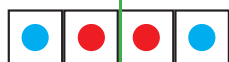
Волейбол

Біз во-лей-бол ой-на-дық. Ол ойын-ды Ва-зи-ра бас-та-ды. Во-лей-бол ойыны Сәу-ле-ге де ұ-на-ды.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г һ х в

ЯЯ

ұя

қияр

аяз

қоян

ұят

пияз

таяз

шаян

Қоян

Ұзын құлақ, сұр қоян
Естіп қалып сыбдырды,
Ойлы-қырлы жерлермен
Ытқып-ытқып жүгірді.
Қарап еді артына
Қиығын сап көзінің,
Келе жатқан томпаңдап,
Көжегі екен өзінің.

Тоқаш Бердияров

Я әріпі қатысып тұрған көкеністі тап

Аяқ	баян	бою	тақия
Таяқ	қоян	жаяу	дария

Аяз

Бірде Аян мен Саян екеуі сырғанақ тебуге барды. Ол екеуі ұзақ ойнады. Бір уақытта Саян жылап жіберді. Аян қараса, оның бетін аяз шалыпты.

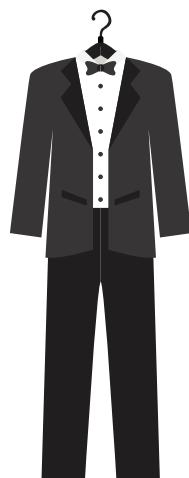
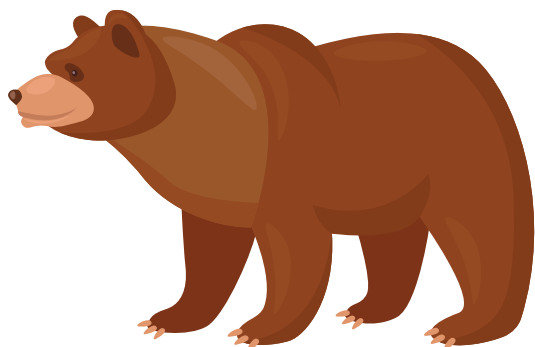
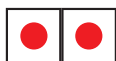
Т. Бердияров

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
и	е	к	і	ө	ә	ү	г	һ	х	в	я									

Ю ю

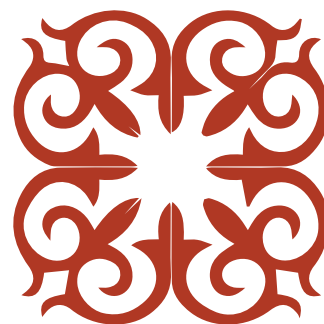
Аю
Ою
Қою

жию
қию
кию

азаю
юбка
үлкею

Ою

Менің әжем сырмақ сырды.
Сырмаққа ою ойып салды.
Оюы әдемі болды.

Жұмбақ

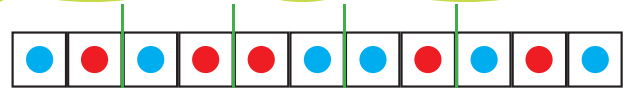
Орманнан, жалпақ даладан
Бал іздеп бір аң жортады.
Кіп-кішкентай арадан
Үп-үлкен боп қорқады.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г Һ х в я ю

Ф ф

Флеш-ка
Фер-ма

фаб-ри-ка
те-ле-фон

фут-бол
жи-раф

Фараби
Фарида

Футбол ойыны

Фазыл мен Фархад – дос. Екеуі сабақтан соң футбол ойнайды. Фазыл мен Фархат өскенде Әділ Ахмедов пен Елдар Шамұратов сияқты футболшы болмақ.

Фут	ма
Фер	фон
Теле	бол
Фир	ма

Фур-гон
Ко-фе

Фер-ға-на
лифт

Фай-зол-ла
Фа-ри-за

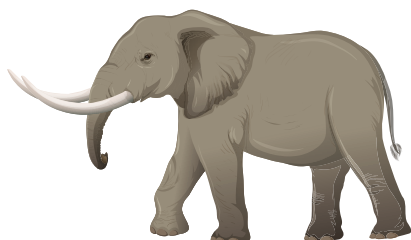
Әл-Фараби

Әбу Насыр әл-Фараби – ұлы ба-ба-ла-ры-мыз-дың бірі. Ол – үлкен ғалым. Фараби туған жерін ардақ-та-ған.

Бала болсаң талапты,
Біліп өскін Фарабты.
Әбу Насыр қаланың,
Әлемге атын таратты.

ф

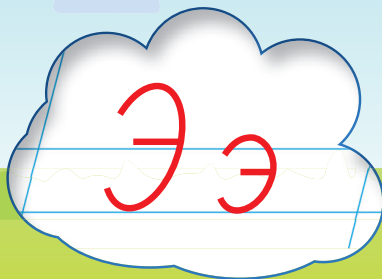
Ф әріпі қатысып тұрған заттарды тап

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
и	е	к	і	ө	ә	ү	г	һ	х	в	я	ю	ф							

Ээ

Экран
Электр

эле-ва-тор
экс-ка-ва-тор

Экскаватор

Қала ішінде үлкен құрылыс жұмыстары жүріп жатыр. Мынау – экс-ка-ва-тор. Ол жер қазады. Құ-ры-лыс-қа экс-ка-ва-тор өте қажет.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г һ х в я ю э

ше-шен
че-чен

жу-ас
чу-ваш

Ер-кеш
чер-кес

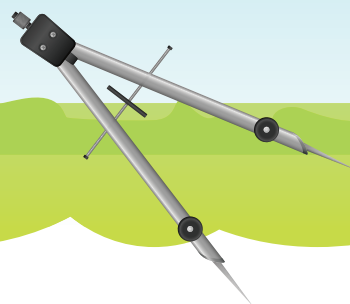
Читадағы үй

Читадағы аппақ үй,
Қа-ңыл-тыр-мен жап-қан үй.
Чемпионат өткенде
Чемпиондар жатқан үй.

(«Балдырған» журналынан)

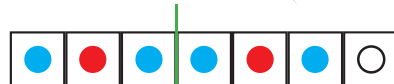
Цц

Цех

це-мент

цифр

Цирк

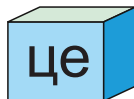
кон-церт

офи-цер

Цирк

Жазғы демалыс-та апам екеу-міз цирк-ке бардық. Цирк-те үйре-тіл-ген хайуанаттар көп. Апам екеу-міз олар-дың ойын-да-рын көрдік. Цирк ойындары бізге қатты ұнады.

Концерт

Мынау – Бекбол. Оның домбыра-сы бар. Ол мектеп-тегі кон-церт-ке қатысты. Бекбол домбыра тартып, ән айтты. Концерт бізге ұнады.

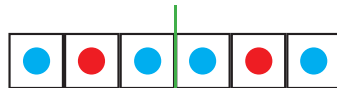
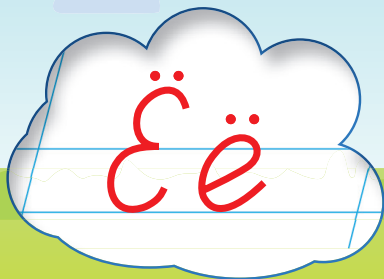
Ойлап тап

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
и	е	к	і	ө	ә	ү	г	һ	х	в	я	ю	э	ч	ц					

Ёё

шах-та | шах-тёр | мон-тёр

Монтёр

Менің ағам – монтёр. Ол үзілген сымдарды жалғайды. Биік электр бағаналарына шығады. Күннің қандай болуына қарамай жұмыс істейді.

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
и	е	к	і	ө	ә	ү	г	һ	х	в	я	ю	э	ч	ц	ё				

ЩЩЩ

Щёт-ка | ащы | тұщы | борщ

Тісің-ді тіс щёт-касы-мен тазала.
Киімің-ді киім щёт-касы-мен тазала.
Бәтең-кеңді аяқкиім щётка-сымен тазала.

Щёткалар

Щётка, щётка, щёт-ка-лар,
Неше түрлі щётка бар.
Бірі тісті жуады,
Бірі шаңды қуады,

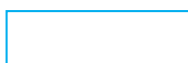
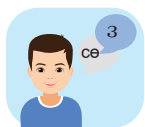
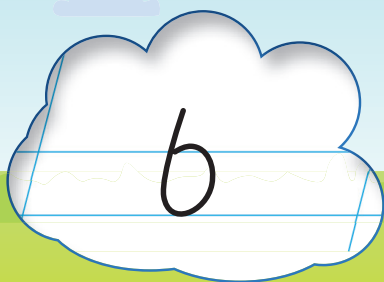

Ш	і	ік	ётка	а	ы
Щ	тұ	ы	қай	ы	ғары

а	л	о	т	у	й	н	ш	с	м	ғ	р	п	д	қ	ы	б	ж	з	ұ	ң
и	е	к	і	ө	ә	ү	г	һ	х	в	я	ю	э	ч	ц	ё	щ			

б

Лагерь

Біз жазда ла-герь-ге бардық. Демалыс лагері табиғаты әсем жерге орналасқан екен.

Лагерьде сурет салдық, ән айтып, би биледік. Ла-герь-де-гі демалыс көңілді өтті.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г Һ х в я ю э ч ц ё щ ь

Ъ ъ

Разъезд

Біз разъезге жақын жерде тұрамыз. Разъезден пойыз тез-тез өтеді. Ол разъезде көліктер тоқтайды. Біз пойызға мініп, саяхатқа шықтық. Саяхатымыз өте көңілді өтті.

Көп жүктерді вагонға,
Разъезде тиейді.
Көп қабатты үйлерге,
Подъездсіз кірмейді.

а л о т у й н ш с м ғ р п д қ ы б ж з ұ ң

и е к і ө ә ү г һ х в я ю э ч ц ё щ ь ъ

Әліпби

Аа

Аа

Әә

Әә

Бб

Бб

Вв

Вв

Гг

Гг

Ғғ

Ғғ

Дд

Дд

Ее

Ее

Ёё

Ёё

Жж

Жж

Зз

Зз

Ии

Ии

Йй

Йй

Кк

Кк

Ққ

Ққ

Лл

Лл

Мм

Мм

Нн

Нн

Ң

Ң

Оо

Оо

Өө

Өө

Пп

Пп

Рр

Рр

Сс

Сс

Тт

Тт

Уу

Уу

Үү

Үү

Үү

Үү

Фф

Фф

Хх

Хх

Һ

Һ

Цц

Цц

Чч

Чч

Шш

Шш

Щщ

Щщ

Ъ

Ъ

Ыы

Ыы

Іі

Іі

Ь

Ь

Ээ

Ээ

Юю

Юю

Яя

Яя

Берілген өлеңдерді жаттап ал

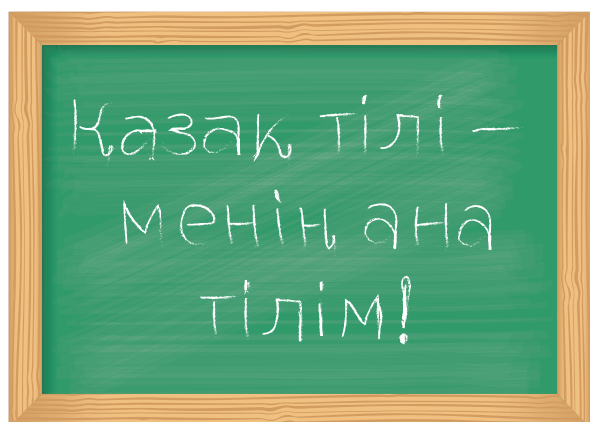

Отан

Күндей ыстық есімі,
Бізге ашық есігі.
Ұлы Отан – бұл Отан –
Бейбітшілік бесігі.

Әке

– Әке – күн, біліп ал:
Әкенің тілін ал! –
Деді ағам Мақұлбек,
Қуандым: «Мақұл!» – деп.

Ана тілім

Анамның тілінде,
Үйренем білімді.
Сүйем тіл үйреткен,
Анашым – күнімді.

Әдібай Табылдиев

Берілген өлеңді жаттап ал

Әлішер мен кітап

Кітапқұмар ұлым бар,
Тұрмас кітап ақтармай.
Кітап көрсе қуанар,
Жерден алтын тапқандай.

Әңгіме ме, өлең бе,
Қалса болды бір көріп,
Кітапқұмар менен де
Оқыр бұрын үлгеріп.
Қандай сұрақ берсеңдер.
Дайын тұрар жауабы.
Үлгі алыңдар көрсеңдер
Кітапқұмар баланы.

(Қудрат Хикмат)

Берілген өлеңді жаттап ал

«Әліппе» – оқу анасы

Білмейтін едік әріп те,
Ризамыз саған, «Әліппе»!
«Ана» деп жаза аламыз
Әріпті қосып әріпке.
Кешегі күндей тағы ыстық
Қыркүйек айда табыстық.
Дыбыс пен буын, сөзбен де
Сен арқылы таныстық.
Дананың саған данасы
Бас иген болмай таласы.
Мың рақмет, қош бол сүйікті
«Әліппе» – оқу анасы!

Мекембай Омарұлы

Қасқыр мен Қоян

Қасқыр мен Қоян жолдас болыпты. Екеуі бір-біріне тиіспеуге және тапқан-таянғандарын бөліп жеуге келісіпті. Осылайша көп уақыт өтеді. Қыс түседі. Олар үңгірлерінен ұзап шыға алмайтын болады. Көлденең табыс жоқ. Екеуі жинаған азықтарын жеуге кіріседі. Қасқыр озбырлығын істейді. Өзі тамақтың ең жақсысын жейді. Қоянды ескеріп, аямайтын болды. Қоян ақыры Қасқырдан әрең қашып құтылды.

(«Балдырған» журналынан)

Берілген өлеңді жаттап ал

Әліпбидің сыры

– Әліпбидің
А тұрады басында,
Әрқашанда
Ә тұрады қасында.
Байқадың ба,
Б тұрады үшінші.
Ал осының
Сыры неде?
– Түсінші.
А деген ол –
Аналар ғой ардақты.
Ә деген ол –
Әкелер ғой салмақты.
Б деген ол –
Балалар ғой әдемі.
Біздің елде
Үшеуі де кәделі...
Алшақ кетпей,
Сондықтан да, расында,
Тұрады олар
Әліпбидің басында!..

Жарасқан Әбдірашев

Сөзжұмбақ

—

—

—

М. Умаров, Г. Нишанова,
А. Тәжібаева, З. Асилова.

О'quv nashri

ALIFBE

(Qozoq tilida)

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining
1-sinfi uchun darslik

Редакторы: *Ғалымжан Рахымбаев*
Суретші-дизайнер: *Гүлмира Утекулова*
Көркемдеуші редакторы: *Оловиддин Собир ұлы*
Техникалық редакторы: *Шохрух Тураханов*
Компьютерде беттеген: *Оловиддин Собир ұлы*
Корректоры: *Жарқынбек Джусипбаев*

Басуға 2021 жыл ___ - _____ да рұқсат етілді. Қалыбы 60x84 1/8.
офсеттік қағаз. әріп түрі "Arial" гарнитурасы.
кеглі 20. офсеттік әдіспен басылды.
Шартты баспа табағы 9,3. Есептік баспа табағы 12,16.
Таралымы 6 690. Тапсырыс № _____.

«Kolorpak» ЖШҚ-ның баспаханасында басылды. Ташкент қаласы, Юнусабад ауданы, Янгишахар көшесі, 1- А үй.

COLORPACK